

**LIETUVOS BANKO
TEISĖS IR LICENCIJAVIMO DEPARTAMENTO
DIREKTORIUS**

SPRENDIMAS

DĖL X. X. IR AAS „BTA BALTIC INSURANCE COMPANY“ GINČO NAGRINĖJIMO

2021-12-29 Nr. 429-470
Vilnius

Lietuvos bankas gavo UAB „Celerauto“ (toliau – pareiškėjo atstovė), atstovaujančios X. X. (toliau – pareiškėja) interesams, kreipimąsi, kuriuo prašoma išnagrinėti su AAS „BTA Baltic Insurance Company“, veikiančios Lietuvoje per įsteigtą filialą, (toliau – draudikas) kilusį ginčą.

N u s t a t y t a:

2021 m. balandžio 29 d. įvyko eismo įvykis, per kurį susidūrus dviem automobiliams buvo apgadintas pareiškėjai priklausantis automobilis „Mazda CX-5“, valst. Nr. (*duomenys neskelbiami*) (toliau – automobilis). Pareiškėja kreipėsi į draudiką, apdraudusį eismo įvykio kaltininko civilinę atsakomybę privalomuoju transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės draudimu, prašydama išmokėti draudimo išmoką, atlyginančią automobiliui padarytą žalą.

Pareiškėja kreipėsi į draudiką ir nurodė, kad pageidauja automobilio remontą atlikti autoservise UAB „Celerauto“. Draudikas gautą pranešimą užregistravo duomenų sistemoje ir pradėjo administruoti žalos bylą Nr. (*duomenys neskelbiami*).

2021 m. birželio 7 d. pareiškėjos atstovė sudarė automobilio remonto sąmatą ir ją pateikė derinti draudikui. Remonto sąmatoje buvo nurodyta, kad automobilio remonto kaina yra 3 506,65 Eur (su PVM). Pareiškėjos atstovė su remonto sąmata draudikui taip pat pateikė paaiškinimus, kad: „1) automobiliui buvo apgadinta padanga. Kadangi gamintojas jau nebegamina tokio tipo padangų mes esame priversti keisti visas 4. Prašome atsižvelgti į tai ir apmokėti už visas 4 padangas; 2) Tokių ratlankių rasti negalima. Kiek užklausių nesiuntėme niekas negali padėti. Todėl mes turime keisti visus 4 ratlankius; 3) Struktūrines detales keisime naujomis. Kadangi dėvėtos dalys yra nekokybiškos (subraižytos arba sulaužytos), o skirti važinėjimui ir paieškai jau yra mums nuostolis (kadangi daug apvažinėjimo).“

Įvertinęs tiek pareiškėjos atstovės pateiktą automobilio remonto sąmatą, tiek pateiktus papildomus paaiškinimus, 2021 m. birželio 7 d. draudikas pareiškėjos atstovei pateikė atsakymą, kad sutinka atlyginti tik 2 padangų ir 1 ratlankio keitimo išlaidas, taip pat sutinka, kad struktūrinės detalės būtų pakeistos naujomis, tačiau taikant nusidėvėjimą. Atsižvelgdamas į tai, draudikas 2021 m. birželio 14 d. priėmė sprendimą įvykį pripažinti draudžiamuoju ir apskaičiavo 2 215,51 Eur (su PVM) draudimo išmoką, atlyginančią eismo įvykio metu pareiškėjos patirtą žalą. Pareiškėja su tokio draudimo išmokos dydžiu nesutiko, todėl tarp šalių kilo ginčas.

Kreipimesi į Lietuvos banką dėl vartojimo ginčo nagrinėjimo pareiškėjos atstovė prašo rekomenduoti draudikui išmokėti likusią dalį draudimo išmokos, apskaičiuotos pagal 2021 m. birželio 7 d. pateiktą sąmatą ir 2021 m. birželio 8 d. išrašytą sąskaitą faktūrą, t. y. papildomai išmokėti 1 291,14 Eur draudimo išmoką bei atlyginti 605 Eur teisinės pagalbos išlaidas. Pareiškėjos atstovės teigimu, įvykio metu sugadintas automobilis yra keturių varomų ratų, todėl pagal techninius reikalavimus visos keturios padangos bei atitinkamai ratlankiai turi būti vienodi. Pareiškėjos atstovės teigimu, tokie patys, kaip buvo apgadinti įvykio metu, automobilio padanga ir ratlankis nebegaminami, todėl objektyviai nėra galimybės įsigyti ir pakeisti tik vieną padangą ir vieną ratlankį. Pareiškėjos atstovė pažymi, kad „situacija nėra priklausoma nuo pareiškėjos ir susidarė išimtinai tik dėl eismo įvykio“. Dėl šios priežasties, pareiškėjos atstovės nuomone, draudikas turi aiškiai pareigą atlyginti visų keturių padangų bei ratlankių keitimo išlaidas, nes tik tokiu būdu bus galima automobilį naudoti pagal paskirtį ir jis atitiks techninius reikalavimus.

Pareiškėjos atstovė kreipimesi į Lietuvos banką akcentuoja, kad nagrinėjamu atveju

nepavyko rasti kokybiškų naudotų automobilio remontui būtinų struktūrinių detalių, o jų ieškojimas yra pernelyg apsunkintas, todėl atsižvelgiant tiek į teisinį reglamentavimą, tiek į teismų praktiką turi būti atlyginama naujų struktūrinių detalių kaina.

Pareiškėjos atstovė atkreipia dėmesį ir į tai, kad po remonto automobilis turi atitikti techninius ir pasyvios saugos reikalavimus, todėl užsakomos detalės turi būti perkamos tik iš žinomų, patikimų tiekėjų arba gamintojų. Pareiškėjos atstovės teigimu, draudiko nurodomas ratlankių pardavėjas „AD Tyres International SLU“ (internetinė parduotuvė www.padangulyderis.lt) pareiškėjos atstovei nėra žinomas, o iš viešai prieinamos informacijos akivaizdu, kad toks pardavėjas nėra patikimas. Pareiškėjos atstovė pažymi, kad patikrinus šio pardavėjo internetinėje parduotuvėje skelbiamą informaciją matyti, jog tiekėjas yra pagal Andoros įstatymus įsteigta ir Andoroje registruota įmonė. Be to, interneto erdvėje yra ne vienas neigiamas atsiliepimas apie šį pardavėją. Dėl šios priežasties pareiškėjos atstovė mano, kad pirkti ratlankius iš tokio nežinomo ir nepatikimo pardavėjo būtų akivaizdžiai neprotinga, todėl draudiko pateikta internetinė nuoroda nepanaikina aplinkybės, kad rinkoje nėra automobiliui reikiamų ratlankių, o draudikas privalo išmokėti draudimo išmoką už visų keturių automobilio ratlankių keitimą.

Pareiškėjos atstovės teigimu, pagal teismų praktiką, jeigu rinkoje nėra galimybės rasti tokių pačių ar panašių dėvėtų dalių, kad po remonto transporto priemonė atitiktų techninius aktyvios ir pasyvios saugos techninius reikalavimus, arba jų įsigijimas būtų apsunkintas, turi būti atlyginama naujų detalių kaina. Kadangi nepavyko rasti kokybiškų naudotų automobilio dalių, turi būti atlyginama naujų detalių kaina, o draudikas turi pagrįsti, kaip buvo apskaičiuotas konkretus automobilio detalių nusidėvėjimas. Pareiškėjos atstovė pažymi, kad draudikas nepateikė jokių duomenų, kaip buvo apskaičiuojamas nusidėvėjimas, todėl nepagrįstai sumažino draudimo išmoką.

Atsiliepime į pareiškėjos kreipimąsi draudikas nurodė nesutinkąs su pareiškėjos atstovės reikalavimais ir prašė juos atmesti. Draudiko teigimu, dėl automobilio vienos padangos ir vieno ratlankio pažeidimo pareiškėjos atstovė buvo informuota, jog bus atlyginamos išlaidos už vienos ašies abiejų padangų ir vieno ratlankio keitimą. Draudikas teigia tokį sprendimą priėmęs remdamasis oficialaus „Mazda“ atstovo Lietuvoje UAB „Inchape motors“ atsakymu, kuriame nurodyta, kad, jeigu apgadinta galinė padanga, reikia keisti „dvi padangas ant vienos ašies“. Be to, draudikas pakartotinai kreipėsi į UAB „Inchape motors“ ir paaiškino konkrečią situaciją, t. y. kokiu būdu ir koks konkrečiai automobilis buvo apgadintas, ir iš oficialaus „Mazda“ atstovo gavo duomenis, kad nagrinėjamu atveju gali būti naudojamos skirtingo protektoriaus rašto padangos ant priekinės ir galinės ašies, tačiau svarbu, kad padangų matmenys būtų vienodi. Draudiko teigimu, kad automobilis neturi „tarpšinio diferencialo blokiruotės, todėl techniniu požiūriu automobilį galima eksploatuoti su skirtingo protektoriaus rašto padangomis ant ašių“.

Draudikas atsiliepime į pareiškėjos atstovės kreipimąsi taip pat nurodo, kad pareiškėjos atstovei pateikė konkrečią internetinės parduotuvės nuorodą www.padangulyderis.lt, kur būtų galima įsigyti ratlankių, analogiškų įvykio metu sugadintam automobilio ratlankiui. Draudiko manymu, išlaidos už trijų ratlankių keitimą negali būti pripažintos būtinomis, nes tai priklauso nuo subjektyvaus pareiškėjos atstovės elgesio ir pageidavimo. Draudikas teigia pareiškėjos atstovei pateikęs informaciją, kur galima įsigyti analogišką ratlankį ir kas jį parduoda rinkoje.

Draudikas tvirtina ir tai, kad, vadovaudamasis teisės aktų nuostatomis ir teismų praktika, pagrįstai keičiamoms naujoms dalims ir padangoms pritaikė nusidėvėjimą, todėl pareiškėjos reikalavimas turi būti atmestas kaip nepagrįstas.

K o n s t a t u o j a m a :

Vadovaujantis Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 03-23 patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 45 punktu, vartojimo ginčai Lietuvos banke nagrinėjami laikantis rungimosi, ginčų nagrinėjimo operatyvumo, koncentracijos, ekonomiškumo ir bendradarbiavimo principų. Nagrinėdamas ginčą, Lietuvos bankas vertina pateiktus įrodymus ir tuo pagrindu priima sprendimą.

Atsižvelgiant į ginčo šalių paaiškinimus ir pateiktus įrodymus, darytina išvada, kad šalių ginčas kilo dėl draudiko apskaičiuotos ir pareiškėjai išmokėtos draudimo išmokos dydžio ir pareiškėjos reikalavimo atlyginti teisinės pagalbos išlaidas pagrįstumo. Kaip minėta, draudikas pakartotinai įvertino priimtą sprendimą ir pareiškėjai išmokėjo papildomą 193,06 Eur draudimo išmoką už perskaiciuotą dalių ir padangų nusidėvėjimo koeficientą, t. y. atitinkamai pritaikė nusidėvėjimą dalims – 19,13 proc., o padangoms – 31,25 proc.

Transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės draudimo įstatymo (toliau – TPVCAPDĮ) 15 straipsnio 3 dalyje įtvirtinta žalos dydžio nustatymo taisyklė: turtui padarytos žalos dydį nustato atsakingas draudikas, vadovaudamasis įgaliotų asmenų ir (ar) turto vertintojų ataskaitomis ir dokumentais, įrodančiais padarytos žalos aplinkybes, faktą ir dydį. Minėta žalos dydžio nustatymo taisyklė detalizuota Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. birželio 23 d. nutarimu Nr. 795 patvirtintų Eismo įvykio metu padarytos žalos nustatymo ir išmokos mokėjimo taisyklių (toliau – Taisyklės) 13 punkte: nukentėjusio trečiojo asmens turtui (transporto priemonei ar kitam kilnojamajam ar nekilnojamajam turtui) padarytos žalos dydį nustato atsakingas draudikas ar biuras, vadovaudamasis atsakingo draudiko ar biuro įgaliotų asmenų (ekspertų) ir (ar) turto vertintojų ataskaitomis ar išvadamis, įmonės, kurioje remontuojamas sugadintas turtas, pateiktais šio turto remonto išlaidų skaičiavimais ir (ar) atsižvelgdamas į įmonės, kuri turi teisę remontuoti sugadintą turtą, pateiktus šio turto remonto išlaidų skaičiavimus arba remonto išlaidų pagrindimo dokumentus, taip pat į nukentėjusio trečiojo asmens pateiktus žalos dydį įrodančius dokumentus.

Vadovaujantis Taisyklių 15 punktu, žalos dėl turto sugadinimo, kai jį remontuoti ekonomiškai tikslinga, atlyginimo dydis nustatomas *pagal turėtas remonto išlaidas, būtinas atkurti sugadintą turtą ar jo detalių ir (ar) dalių rinkos vertę iki eismo įvykio*. Jeigu nukentėjęs trečiasis asmuo turto neremontuoja, atlyginamos apskaičiuotos būtinos turto remonto išlaidos (be PVM) atkurti sugadintą turtą ar jo detalių ir (ar) dalių rinkos vertę iki eismo įvykio. Būtinas remonto išlaidas sudaro remonto ir dažymo darbų, keičiamų dalių (*nuvertinant dalis dėl nusidėvėjimo*) bei dažymo medžiagų vertė ir papildomos išlaidos (transportavimo, saugojimo, techninės ekspertizės ir kitos išlaidos). Būtinos remonto išlaidos apskaičiuojamos pagal vidutinius darbų ir keičiamų detalių ir (ar) dalių įkainius, atitinkančius technologijos lygį, vadovaujantis rekomenduojamais laiko normatyvais.

Dėl draudiko priimto sprendimo keisti tik vienos ašies automobilio padangas pagrįstumo

Iš pateiktų duomenų matyti, kad pareiškėjos atstovė nurodo, jog nors įvykio metu buvo apgadinta tik viena pareiškėjos automobilio padanga, tačiau, atsižvelgiant į tai, kad pareiškėjos automobilis yra varomas keturiais ratais ir kad tokios padangos nebėra gaminamos, t. y. rinkoje nebėra galimybės įsigyti analogiškų padangų, draudikas privalo pareiškėjai atlyginti visų keturių automobilio padangų keitimo išlaidas. Nesutikdamas su tokiais pareiškėjos atstovės nurodytais argumentais, draudikas pažymi, kad nors per įvykį buvo apgadinta tik galinė kairės pusės padanga, šiuo atveju reikia keisti dvi padangas ant vienos ašies, o kitos padangos pagal techninius reikalavimus gali būti nekeičiamos. Draudikas pažymėjo ir tai, kad įvykio metu sugadintas automobilis neturi „tarpašinio diferencialo blokiruotės, todėl techniniu požiūriu, galima tokio automobilio eksploatacija su skirtingo protektoriaus rašto padangomis ant ašių“.

Vertinant pareiškėjos reikalavimą atlyginti visų keturių padangų keitimo išlaidas, pažymėtina, kad, atsižvelgiant į transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo sutarčių kompensacinę paskirtį ir nuostolių draudimo sutartyse, prie kurių priskiriamos minėtos sutartys, įgyvendinamą CK 6.251 straipsnyje įtvirtintą visiško nuostolių atlyginimo principą, žalos atlyginimu turi būti siekiama gražinti ją patyrusį asmenį į iki pažeidimo buvusią padėtį. Teisingas žalos atlyginimas reiškia ir tai, kad, sprendžiant ginčą dėl žalos atlyginimo, turi būti nustatytas tikrasis žalos dydis, nes, nustačius mažesnę už tikruosius nuostolius žalos dydį, iš dalies yra neapgintos nukentėjusio asmens teisės. Kai nustatytas žalos dydis viršija tikruosius nuostolius, nukentėjęs asmuo nepagrįstai praturtėja skolininko sąskaita (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2014 m. sausio 7 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-44/2015).

Išanalizavus pateiktus duomenis, matyti, kad pareiškėjos reikalavimą pareiškėjos atstovė grindžia oficialaus „Mazda“ atstovo UAB „Inchape motors“ Vilniaus filialo administratorės pateiktu atsakymu. Iš pateiktų el. laiškų matyti, kad 2021 m. birželio 7 d. pareiškėjos atstovė UAB „Inchape motors“ Vilniaus filialui pateikė klausimą „jeigu automobilis yra 4 varomų ratų, ar galima jam dėti skirtinas padangas, t. y. ant vienos ašies vieno rašto padangas ant kitos ašies kito rašto padangas“. Tą pačią dieną į pareiškėjos atstovės pateiktą klausimą UAB „Inchape motors“ Vilniaus filialo administratorė atsakė „Negalima“. Tačiau, siekdamas pagrįsti priimtą sprendimą, draudikas taip pat pateikė el. susirašinėjimą, iš kurio matyti, kad draudikas 2021 m. liepos 20 d. el. laišku UAB „Inchape motors“ Klaipėdos filialui nurodė, kad „apgadinta galinė kairė padanga, ją reikia keisti. Kokia Jūsų pozicija šiuo klausimu – keistumėte 2 ant ašies ar visas 4? Kokia gamintojo rekomendacija.“ UAB „Inchape motors“ Klaipėdos filialo autoserviso konsultantas pateikė atsakymą: „keistume 2 padangas ant vienos ašies“. Be to, draudikas

pakartotinai kreipėsi į UAB „Inchape motors“ Vilniaus filialą. Kreipimesi draudikas išsamiai apibūdino įvykio aplinkybes, t. y. kokia transporto priemonė buvo apgadinta, kokie yra apgaditimai, ir paprašė pateikti kvalifikuotą ir pagrįstą informaciją, kaip turi būti atliekamas remontas. Iš draudiko pateiktų duomenų matyti, kad 2021 m. gruodžio 17 d. UAB „Inchape motors“ serviso vadovas pateikė atsakymą, kuriame akcentavo, jog gamintojas nenurodo, kad pažeidus vieną padangą reikėtų keisti visas keturias. Serviso vadovas taip pat pažymėjo, kad, pagal techninius reikalavimus, ant abiejų pareiškėjos automobilio ašių turi būti vienodų matmenų padangos ir ant vienos ašies turi būti vienodo rašto padangos. Draudiko teigimu, pareiškėjos automobilio priekinės padangos buvo nudėvėtos iki 5,95 mm ir 5,98 mm, o galinės tik iki 7,5 mm ir 7,6 mm, tai suponuoja išvadą, kad ir įvykio metu pareiškėjos automobilio padangos buvo skirtingos, todėl draudikas neprivalo atlyginti visų keturių padangų keitimo išlaidų.

Lietuvos banko vertinimu, atsižvelgiant į visus pirmiau nurodytus duomenis, galima daryti išvadą, kad pareiškėjos atstovės pateiktas UAB „Inchape motors“ Vilniaus filialo biuro administratorės atsakymas yra neišsamus ir nepagrįstas, t. y. buvo atsakyta tik vienu žodžiu nepaaiškinant, kokie yra gamintojo ir techniniai reikalavimai. Nagrinėjamu atveju draudikas objektyviais duomenimis pagrindė savo sprendimą, t. y. pateikė tiek UAB „Inchape motors“ autoserviso konsultanto, tiek serviso vadovo paaiškinimus, kad, pagal techninius reikalavimus, galima keisti tik dvi pareiškėjos automobilio padangas ant vienos ašies ir kad gamintojas nenurodo, jog pažeidus vieną padangą reikėtų keisti visas keturias, nors automobilis ir yra varomas visais keturiais ratais. Be to, iš draudiko pateiktų duomenų matyti, kad pati pareiškėja automobilį eksploatavo su skirtingai nusidėvėjusiomis padangomis, todėl manytina, kad draudikui negali kilti pareiga atlyginti visų keturių padangų keitimo išlaidų. Dėl šios priežasties darytina išvada, kad draudiko priimtas sprendimas atlyginti tik dviejų ant vienos ašies esančių padangų keitimo išlaidas yra pagrįstas ir atitinka teisės aktų nuostatas, o pareiškėjos atstovės argumentai, kad draudikas privalo atlyginti visų keturių padangų keitimo išlaidas, yra objektyviais duomenimis nepagrįsti, todėl atmestini.

Dėl draudiko priimto sprendimo keisti tik vieną automobilio ratlankį pagrįstumo

Kreipimesi į Lietuvos banką pareiškėjos atstovė taip pat nurodė, kad per įvykį buvo sugadintas automobilio ratlankis. Pareiškėjos atstovės teigimu, tokio ratlankio rinkoje nėra galimybės įsigyti, todėl draudikas turėtų išmokėti draudimo išmoką, atlyginančią visų keturių ratlankių keitimo išlaidas. Pareiškėjo atstovė pažymi ir tai, kad draudiko nurodyta interneto svetainė, kurioje galima įsigyti analogiškų automobilio ratlankių, yra nepatikima, nes paslaugų teikėjas nėra įsisteigęs Lietuvos Respublikoje, be to, interneto svetainėje yra ne vienas neigiamas atsiliepimas apie šį paslaugų teikėją. Nesutikdamas su pareiškėjos atstovės argumentais, draudikas nurodo, kad pareiškėjos atstovei pateikė informaciją, kur galima įsigyti analogišką automobilio ratlankį, todėl mano, kad išlaidos už likusių trijų ratlankių keitimą nėra pripažintinos būtinosiomis, todėl draudikui nekyla pareiga jų atlyginti.

Vertinant visus pateiktus duomenis, svarbu tai, kad draudikas, siekdamas pagrįsti priimtą sprendimą, pateikė interneto svetainės www.padangulyderis.lt nuotrauką, iš kurios matyti, kad žalos administravimo metu rinkoje buvo galima įsigyti automobilio ratlankių, kurie yra analogiški per įvykį sugadintam ratlankiui. Nors paslaugas teikiantis subjektas „AD Tyres International EU“ nėra įsisteigęs Lietuvos Respublikoje, tačiau iš interneto svetainėje skelbiamos informacijos matyti, kad paslaugų teikėjas paslaugas teikia Lietuvoje ir šiuo metu yra galimybė ratlankį įsigyti Lietuvos Respublikoje. Be to, draudikas kreipėsi į paslaugų tiekėją ir 2021 m. spalio 22 d. gavo atsakymą, kad interneto svetainės duomenys yra atnaujinami keletą kartų per dieną, todėl detalesnę informaciją galima patikrinti interneto svetainėje, t. y. jeigu interneto svetainėje yra nurodytas konkrečių ratlankių likutis, tai reiškia, kad tokius ratlankius internetinė parduotuvė turi sandėlyje ir gali juos parduoti. Svarbu ir tai, kad net jeigu pareiškėjos atstovė nepasitiki interneto svetaine www.padangulyderis.lt, matyti, kad draudikas pateikė informaciją, kad analogišką automobilio ratlankį galima įsigyti ir kitoje interneto svetainėje www.ratlankiai.lt. Iš draudiko pateiktos interneto svetainės nuotraukos matyti, kad rinkoje galima įsigyti ratlankį, analogišką sugadintam per eismo įvykį ratlankiui, įmonė yra registruota ir turi fizinę parduotuvę Vilniuje. Lietuvos banko vertinimu, šie duomenys patvirtina, kad pareiškėjos atstovė galėjo analogišką ratlankį įsigyti net keliose interneto svetainėse, todėl galima daryti išvadą, kad draudiko sprendimas keisti tik vieną per įvykį sugadintą pareiškėjos automobilio ratlankį atitinka teisės aktuose įtvirtintas žalos nustatymo taisykles, o pareiškėjos atstovės reikalavimas atlyginti visų keturių automobilio ratlankių keitimo išlaidas yra

nepagrįstas, todėl atmestinas.

Dėl draudiko taikomo nusidėvėjimo pagrįstumo

Pareiškėjos atstovės teigimu, kadangi nagrinėjamu atveju nepavyko rasti kokybiškų naudotų automobilio dalių, turi būti atlyginama naujų detalių kaina, o draudikas turi pagrįsti, kaip buvo apskaičiuotas konkretus automobilio detalių nusidėvėjimas. Be to, draudikas nepateikė jokių duomenų, kaip buvo apskaičiuojamas nusidėvėjimas, todėl nepagrįstai sumažino draudimo išmoką.

Remiantis Taisyklių 15 punktu, reglamentuojančiu keičiamų dalių vertės nustatymo sąlygas, į automobilio ir jo dalių nuvertėjimą dėl eksploataavimo atsižvelgti būtina, nes žalos atlyginimu siekiama sugadinto turto vertę atkurti iki tos, kuri buvo prieš teisės pažeidimą. Dėl to turi būti atlyginama ne visa naujų keičiamų detalių vertė, o jos dalis, nes buvo sugadintos ne naujos detalės, o jau atitinkamai susidėvėjusios (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo senato 2000 m. birželio 16 d. nutarimu Nr. 27 patvirtinta Teismų praktikos taikant įstatymus dėl atlygintinos turtinės žalos, padarytos eismo įvykio metu, apibendrinimo apžvalga). Automobilio detalių keitimo išlaidų skaičiavimas pagal nusidėvėjusių automobilio detalių kainas atitinka transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo sutarties, kaip nuostolių draudimo sutarties (Draudimo įstatymo 91 straipsnio 4 dalis), kompensacinę paskirtį, neleidžiančią nukentėjusiam trečiajam asmeniui gauti didesnę draudimo išmoką, negu faktiškai jo patirti nuostoliai (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2014 m. balandžio 23 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-229/2014).

Vertinant abiejų šalių pateiktus duomenis ir sprendime konstatuotas aplinkybes, svarbu tai, kad draudikas pateikė Lietuvos vertintojų rūmų 2021 m. spalio 25 d. Duomenų teikimo išrašą dėl detalių nuvertinimo (toliau – Išrašas). Iš draudiko pateikto Išrašo matyti, kad įvedus pareiškėjos automobilio duomenis buvo nustatyta, kad bendras nuvertinimas automobilio detalėms yra 19,13 proc. Taip pat draudikas, siekdamas pagrįsti keičiamoms padangoms pritaikytą nusidėvėjimą, pateikė Padangos žalos skaičiuoklę (toliau – skaičiuoklė), kurioje nurodyta, kad pareiškėjos automobilio naujos padangos protektoriaus gylis yra 8 mm, o esamas (faktinis) protektoriaus gylis yra 6 mm, todėl skaičiuoklėje nurodyta, kad įvykio metu apgadintos padangos nusidėvėjimas siekia 31,25 proc. Atsižvelgiant į šiuos duomenis, manytina, kad draudikas, vadovaudamasis teisės aktų nuostatomis, pagrįstai, priimdamas sprendimą, tiek įvykio metu keičiamoms naujoms dalims, tiek padangoms pritaikė nusidėvėjimą, kuris buvo pagrįstas objektyviais duomenimis ir skaičiavimais. Dėl šios priežasties galima daryti išvadą, jog pareiškėjos atstovės pateikti argumentai, kad draudikas nepagrįstai keičiamoms naujoms detalėms ir padangoms pritaikė nusidėvėjimą, yra laikytini nepagrįstais, todėl atmestini.

Dėl teisinės pagalbos išlaidų pagrįstumo

Ginčo Lietuvos banke nagrinėjimo metu pareiškėjos atstovė pateikė papildomą prašymą rekomenduoti draudikui atlyginti išlaidas, susijusias su teisine pagalba. Siekdama pagrįsti šias išlaidas, pareiškėjos atstovė pateikė 2021 m. rugsėjo 7 d. advokatų profesinės bendrijos „Baltic Lex“ išrašytą PVM sąskaitą faktūrą (*duomenys neskelbiami*) sąskaitą (toliau – sąskaita) už teises paslaugas, joje nurodyta, kad už suteiktas teisinės pagalbos paslaugas reikia sumokėti 605 Eur.

Neteisminę vartojimo ginčų nagrinėjimo tvarką reglamentuojančio Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 4 dalyje nurodyta, kad *priimant sprendimą dėl ginčo esmės turi būti sprendžiama dėl vartotojo patirtų išlaidų*, susijusių su vartojimo ginčų neteisminio sprendimo procedūra (įskaitant būtinas ekspertizės arba laboratorinių tyrimų išlaidas, išlaidas advokato ar advokato padėjėjo pagalbai apmokėti ir vertimo išlaidas), atlyginimo proporcingai patenkintų vartotojo reikalavimų daliai. Analogiškos nuostatos yra įtvirtintos Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 62 punkte.

Iš Lietuvos bankui pateiktų duomenų matyti, kad pareiškėjos atstovė pateikė tik sąskaitą, kurioje nustatyta, kad pareiškėjos atstovė yra teisinių paslaugų gavėja ir dėl to patyrė 605 Eur nuostolių. Kadangi ginčas yra kilęs tarp pareiškėjos ir draudiko, atsižvelgiant į pirmiau minėtas Vartotojų teisių apsaugos įstatymo nuostatas, priimant sprendimą dėl ginčo esmės turi būti sprendžiamas klausimas būtent dėl vartotojo (ne kitų asmenų) patirtų išlaidų atlyginimo. Iš pateiktų duomenų matyti, kad pareiškėjos atstovės papildomai pateikta sąskaita yra išrašyta pareiškėjos atstovės, o ne vartotojo vardu, todėl darytina išvada, kad šias išlaidas patyrė ne

pareiškėja, o pareiškėjos atstovė, taigi, nėra teisinio pagrindo spręsti pareiškėjos atstovės patirtų išlaidų atlyginimo klausimo. Be to, net jeigu pareiškėjai ir buvo suteiktos teisinės paslaugos, nebuvo pateiktos ir teisinių paslaugų sutarties, pagrindžiančios, kam, kokios ir kokiomis sąlygomis buvo teiktos paslaugos. Galiausiai, pareiškėjos atstovė nei draudikui, nei Lietuvos bankui nepateikė duomenų, kurie patvirtintų, jog pareiškėja realiai patyrė sąskaitoje už teisinės paslaugas nurodomas išlaidas, t. y. nėra pateikta duomenų, kurie pagrįstų, jog lėšos už teisinės paslaugas buvo sumokėtos. Dėl šios priežasties, atsižvelgiant į visus pirmiau nurodytus duomenis, galima daryti išvadą, kad nėra pagrindo pareiškėjos atstovės nurodytų išlaidų už teisinės paslaugas laikyti pagrįstomis, todėl reikalavimas rekomenduoti draudikui atlyginti teisinių paslaugų išlaidas yra atmestinas kaip nepagrįstas.

Įvertinus visas pirmiau išdėstytas aplinkybes, darytina išvada, kad draudikas laikėsi tiek teisės aktuose, tiek teismų praktikoje nustatytų žalos nustatymo tiesyklių, todėl apskaičiavo pagrįstą draudimo išmoką, atlyginančią per įvykį pareiškėjos patirtus nuostolius, o pareiškėjos pateikti reikalavimai yra atmestini kaip nepagrįsti.

Remdamasis tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasis Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 3 punktu, Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimo Nr. 03-23 „Dėl Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių patvirtinimo“ 2 punktu ir šiuo nutarimu patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 59.3 papunkčiu, n u s p r e n d ž i u:

Atmesti pareiškėjo X. X. reikalavimus.

Lietuvos banko sprendimas dėl ginčo esmės yra rekomendacinio pobūdžio ir teismui neskundžiamas. Vartotojui ir finansų rinkos dalyviui išlieka teisė dėl ginčo sprendimo kreiptis į teismą arba kitą ginčų nagrinėjimo instituciją įstatymų nustatyta tvarka. Kreipimasis į teismą po Lietuvos banko sprendimo dėl ginčo esmės priėmimo nelaikomas šio sprendimo apskundimu.

Direktorius

Arūnas Raišutis